

Uitvoeringsplan jeugd 2021-2022

Inhoudsopgave

_Toc54094354

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
<i>De opbouw van dit plan</i>	3
1. Waar komen we vandaan?	3
2. Huidige situatie	4
<i>Laag 1: de voor zichzelf zorgende samenleving</i>	4
<i>Laag 2: Niet-geïndiceerde vormen van zorg en dienstverlening</i>	5
<i>Laag 3 Geïndiceerde vormen van zorg</i>	6
3. Wat vinden we belangrijk voor onze jeugd?	8
4. Onze visie	8
5. Wat gaan we hiervoor doen in 2021-2022	10
 Bijlage 1 Afkortingen	 19

Inleiding

In maart 2019 stelde de gemeenteraad van Laarbeek het beleidsplan Sociaal domein 2019-2022 vast. Met dit beleidsplan geven we meer invulling aan de gewenste transformatie binnen het sociaal domein. Daarbij zijn drie thema's leidend: maatwerk, integraliteit en inclusie. Ook is aangegeven dat het beleid voor jeugd(zorg) doelgroep gericht is. De grootte van deze groep en de specifieke vragen die dat met zich meebrengt, vragen om een verdere invulling van het beleid. Dat doen we met dit plan jeugd. Omdat we binnen het sociaal domein zo integraal mogelijk willen werken, pakken we de vraagstukken in het plan jeugd zoveel mogelijk op binnen de gehele reikwijdte van het sociaal domein. Alleen wanneer dat ons tegenwerkt of het vraagstuk te specifiek is, wijken we daarvan af.

Dit plan gaat niet over de onderwerpen van jeugdhulp, die we op regionaal niveau organiseren. In dit plan gaat het over dat wat we lokaal doen: preventie, vroegsignalering, de lokaal georganiseerde voorzieningen en de toegang tot jeugdhulp.

De opbouw van dit plan

Het eerste deel van het plan is informatief: op basis van welk beleid wordt het plan jeugd beschreven? Hoe is in Laarbeek de jeugdhulp georganiseerd? Daarbij is vooral aandacht voor dat wat we lokaal organiseren. Vervolgens geven we onze visie over het jeugdbeleid in Laarbeek.

In het tweede deel van het plan worden de concrete doelen beschreven, die we in de periode 2021-2022 willen behalen.

1. Waar komen we vandaan?

Aandacht voor de inzet van eigen kracht, preventie en vroegsignalering is in Laarbeek niet nieuw. Verschillende visies en beleidsplannen beschrijven hoe Laarbeek dat wil doen. Zo zegt de Toekomstvisie 'Samen daadkrachtig en energiek naar 2030': *De gemeente Laarbeek hanteert het gedachtengoed van de kanteling als uitgangspunt. Preventie, eigen kracht en burgerkracht staan hierbij centraal. Pas wanneer dit niet voldoet, kan een beroep worden gedaan op de collectieve en individuele voorzieningen die door de gemeente aangeboden worden. Buiten kijf staat dat kwetsbare inwoners een beroep mogen blijven doen op de gemeente. De afgelopen jaren is men te snel geneigd geraakt om professionele hulp te vragen. Om die reden wordt de komende jaren meer gekeken naar wat men zelf kan doen, maar ook wat hun sociale netwerk en andere inwoners kunnen doen.*

Een aantal taken en verantwoordelijkheden die te maken hebben met de uitvoering van jeugdhulp worden op regionale schaal (gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten of een nog groter samenwerkingsverband) georganiseerd, zoals de inkoop en beleid op de taken, waarvoor het wettelijk verplicht is op regionale schaal samen te werken.

Het inrichten van de toegang en het realiseren en instandhouden van de vrij toegankelijke, lokaal georganiseerde algemene en collectieve voorzieningen zijn een lokale verantwoordelijkheid. We willen dat bij zoveel mogelijk opvoed- en opgroevragen lokaal beschikbare ondersteuning geboden wordt. Voor die vormen van zorg waarvoor lokaal geen

passend aanbod is, is het sociaal team Laarbeek de toegang tot specialistische vormen van ondersteuning.

2. Huidige situatie

De organisatie van de jeugdhulp kan versimpeld weergegeven worden in de volgende piramide, waarbij iedere laag in de piramide een andere positie en rol van de gemeente vraagt.



Laag 1: de voor zichzelf zorgende samenleving

Dit is bij uitstek de laag in de piramide die zich lokaal afspeelt: het gewone dagelijkse leven. Het gaat hier om de verbindingen die 'als vanzelf' tussen mensen ontstaan: doordat ze tot dezelfde familie horen, in hetzelfde dorp of dezelfde wijk wonen, naar dezelfde school gaan of dezelfde hobby beoefenen. Mensen zoeken elkaar op, helpen elkaar als vanzelfsprekend bij vragen rondom het opvoeden en opgroeien. Uit de monitor van de GGD blijkt dat ouders bij opvoedvragen terecht kunnen bij familie (98%), vrienden/kennissen (98%) burens (77%).¹ Juist op dit niveau kan vroegtijdig worden gesignaleerd en bevindt zich een schat aan ervaringsdeskundigheid en kennis.

Verenigingen en andere vrijwilligersinitiatieven spelen ook een grote rol in deze laag, ze zijn het cement van onze samenleving. In Laarbeek is 87% van de kinderen van 4-11 jaar lid van een vereniging (regio: 82%, GGD 2017) en 82% van de jongeren van 12-18 jaar (regio: 78%, GGD 2020²). Verenigingen hebben voor onze jeugd een grote rol: omgaan met leeftijdsgenoten en leren van elkaar, leren omgaan met regels ter voorbereiding op het volwassen leven, omzien naar elkaar, met extra begeleiding kunnen kinderen met (wat) extra ondersteuningsbehoefte gewoon meedoen met anderen, een kind kan zich er kind voelen.

De rol van de gemeente zit hier vooral in de voorwaardescheppende/faciliterende sfeer:

- een leefomgeving creëren, die uitnodigt tot het elkaar ontmoeten;
- via professionele organisaties ondersteuning bieden aan bijv. dorpsraden, mantelzorgers, verenigingen;

¹ Bron: GGD Brabant-Zuidoost jeugdmonitor 0-11 jarigen 2017-2018

² Bron: GGD Brabant-Zuidoost jeugdmonitor 12-18 jarigen 2019-2020

- subsidie verlenen aan verenigingen met jeugdleden;
- subsidie verlenen aan bijv. Stichting Leergeld, zodat kinderen uit een gezin met beperkte financiële middelen ook de mogelijkheid krijgen mee te doen met 'gewone' activiteiten;
- nieuwe initiatieven, ontstaan vanuit de gemeenschap, die bijdragen aan de transformatiedoelstellingen faciliteren met kennis, ondersteuning en/of financiële middelen;
- vormen en uitvoeren van beleid;
- preventief inzetten op vragen en eventuele mogelijkheden vanuit maatschappelijke organisaties en individuen die actief zijn in de basisinfrastructuur van onze gemeente. Wij realiseren ons hierbij dat we er niet vanuit kunnen gaan dat vragen en/of mogelijkheden altijd uit zichzelf naar voren komen. Wij (gemeente en professionals) willen daarom pro-actief (bijv. door preventieve voorlichting) werken. Dit om zicht te krijgen en te houden op de vragen die leven en op de mogelijkheden die er zijn vanuit de partners die actief zijn in deze basisstructuur, om een bijdrage te leveren aan een positief opvoed- en opgroei-klimaat;
- inzetten op normaliseren in plaats van verbijzonderen.

Laag 2: Niet-geïndiceerde vormen van zorg en dienstverlening

Ook deze laag speelt zich lokaal af, maar wordt veelal ingevuld door professionele organisaties die in meerdere gemeenten werken. Hierbij is een onderscheid te maken tussen:

- Professionele organisaties werkzaam in de gemeenschap. Zij bieden algemene en collectieve voorzieningen. Ze richten zich vooral op preventie, het vergroten van het welzijn en het gezond opgroeien en vroegsignalering. Bij opvoed- en opgroevragen bieden ze gerichte (tijdelijke) lichte opvoed- en opgroei-interventies aan (groepen) jeugdige(n) en/of de ouders. Hiervoor is geen indicatie nodig. Het moeten laagdrempelige voorzieningen zijn, waar men zonder schroom naar toe gaat. Ze werken vanuit de gedachte van normaliseren in plaats van verbijzonderen.

Deze organisaties ondersteunen verenigingen en vrijwilligers uit laag 1 (de basisstructuur) bij vroegsignalering en het bespreekbaar maken van wat ze zien. Voorbeelden van deze organisaties zijn de jeugdgezondheidszorg van de GGD of het jongerenwerk van de LEVgroep.

We verwachten van deze organisaties dat zij integraal en vraaggericht samenwerken met elkaar en met de partners uit laag 1 (de basisinfrastructuur) en laag 2, zodat interventies tijdelijk en resultaatgericht ingezet kunnen worden. Daarmee willen we voorkomen dat specialistische voorzieningen ingezet moeten worden of een versnelde, duurzame uitstroom uit de specialistische voorzieningen bevorderen.

Aansluiting op en samenwerking met het onderwijs en kinderopvang is noodzakelijk waar het gaat om preventie (vroegsignalering) en integraal werken (integrale ondersteuningsarrangementen vanuit het onderwijs en jeugdhulp). Onderwijs en kinderopvang zijn niet alleen een vindplaats voor opvoed- en ontwikkelingsproblemen, maar tevens een belangrijke samenwerkingspartner bij het creëren van oplossingen zonder zorg. Vanwege de relatie tussen passend onderwijs en jeugdhulp is de afstemming van activiteiten tussen gemeente en het onderwijs belangrijk.

De rol van de gemeente zit hier vooral in de voorwaardescheppende/faciliterende sfeer:

- subsidieverlening voor inzet gericht preventie (voorlichting en advisering), vergroten welzijn en gezond opgroeien, vroegsignalering, het ondersteunen van partners uit laag 1 en het bieden van opvoed- en opgroei-ondersteuning;
- nieuwe initiatieven, die bijdragen aan de transformatie faciliteren;
- het bij elkaar brengen van de verschillende organisaties die in Laarbeek werken om gezamenlijk koers te bepalen, elkaar hierin te versterken en gezamenlijk nieuwe initiatieven te ontplooiën. Dit doen zij door het opstellen van een gezamenlijk werkplan. Ook heeft de gemeente een aansturende rol:
 - sturen op de samenwerking tussen de professionele organisaties onderling en met het sociaal team Laarbeek;
 - sturen op normaliseren in plaats van verbijzonderen;
 - sturen op het bereiken van transformatiedoelstellingen;
 - sturen op het behalen van beleidsdoelstellingen en subsidieafspraken.
- Sociaal Team Laarbeek (STL): de gezins- en jongerencoaches, die vanaf 1-1-2020 in dienst zijn bij de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten, zijn werkzaam in het Sociaal Team Laarbeek. De gezins- en jongerencoaches hebben een aantal taken:
 - zelf ondersteuning bieden;
 - verzorgen van de toegang tot individuele voorzieningen jeugdhulp;
 - casusregie;
 - domeinoverstijgend denken en handelen.
 Naast de gezins- en jongerencoaches werken er nog andere professionals in het STL, zoals Wmo-consulenten, participatiecoaches, leerplichtambtenaar, schulddienstverlener, gespecialiseerde thuisbegeleiding.

Bij het STL is de rol van de gemeente veel groter:

- financiering van de instellingen die medewerkers inzetten binnen het STL en het sturen op het behalen van de afspraken;
- functionele aansturing van de medewerkers van het STL, daarmee regievoering op casussen en processen;
- sturen op integraal werken: goede afstemming en samenwerking tussen professionals en vrijwilligers en mantelzorgers en tussen de verschillende professionals (uit laag 2 en 3 van de piramide) onderling;
- sturen op het bereiken van transformatiedoelstellingen;
- sturen op kostenbeheersing;
- actief sturen op normaliseren in plaats van verbijzonderen;
- vormen en uitvoeren van beleid, organiseren van de toegang tot hulp, toegangsmanagement en het verbeteren van de mogelijkheden tot op- en afschalen binnen de piramide.

Laag 3 Geïndiceerde vormen van zorg

In deze laag bevinden zich de organisaties die de specialistische, individuele voorzieningen jeugdhulp bieden. Deze organisaties werken regionaal, provinciaal of op nog grotere schaal

(landsdeel of landelijk). Hun inzet is mogelijk na een verwijzing door de gezins- en jongerencoach of een wettelijk verwijzer³.

Op de verwijzingen door een gezins- en jongerencoach heeft de gemeente Laarbeek invloed door de functionele en inhoudelijke aansturing binnen het STL. Daarbij staat voorop dat de professionele beoordeling van de gezins- en jongerencoach (evt. met ondersteuning van gedragswetenschapper) leidend is. Op de andere verwijzers is de invloed van de gemeente marginaal. We proberen deze te vergroten door als STL goede samenwerkingsafspraken te maken met huisartsen en met de Gecertificeerde Instelling.

In de rol van opdrachtgever binnen individuele casussen, is de gemeente in staat sturing en regie uit te oefenen richting de zorgaanbieders.

Beleidsvorming over deze specialistische voorzieningen en de inkoop vindt op regionale schaal plaats, waarbij de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten het mandaat heeft dit namens de gemeente Laarbeek te doen.

Bij inkoop wordt gezocht naar de optimale regiogrootte. Die is dus wisselend:

- Op het niveau van 10 gemeenten (Peelgemeenten, Dommelvallei+, Helmond): hoogspecialistisch weinig voorkomend, wonen, dagbehandeling en –besteding, specialistisch veel voorkomend en ADHD-zorg. Hier levert de GR Peelgemeenten namens de gemeente Laarbeek input.
- Op het niveau van 21 gemeenten (Zuidoost-Brabant): die taken, waarvan wettelijk is opgelegd dat ze op het niveau van de jeugdhulpregio ingekocht moeten worden. Het gaat hierbij om spoedvoorzorg, jeugdbescherming- en reclassering, veilig thuis. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst gesloten met de gemeente Eindhoven. Hier levert de GR Peelgemeenten namens de gemeente Laarbeek input.
- Op het niveau van Landsdeel Zuid: jeugdzorgplus. Vanuit de afgesloten DVO, neemt de gemeente Eindhoven namens de 21 gemeenten deel aan het inkoopproces. Hier levert de GR Peelgemeenten namens de gemeente Laarbeek input.
- Landelijk: een aantal zeer specialistische vormen van zorg worden door de VNG voor alle gemeenten in Nederland ingekocht. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om jeugdzorgplus voor tienermoeders, Jeugd GGZ eetstoornissen, eengerelateerd geweld en loverboy en mensenhandel. Hierop hebben we slechts indirect invloed. Maar omdat deze zorgvormen maar minimaal ingezet worden, maar wel beschikbaar moet zijn, is het niet erg.

Inkoop en het verwijzen naar jeugdhulp hebben een grote relatie met elkaar. Wanneer er op een manier wordt ingekocht die aansluit bij de behoeften die de gezins- en jongerencoaches in de dagelijkse praktijk zien, kan dit kostenbesparend werken. Ook de invulling van contractmanagement krijgt beter vorm wanneer er een goede samenwerking is. Dat was voor de gemeente Laarbeek een reden om de gezins- en jongerencoaches met ingang van 2020 in dienst te laten treden bij de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten.

³ Wettelijk verwijzers hebben vanuit de Jeugdwet de bevoegdheid jeugdhulp in te zetten. Wettelijk verwijzers zijn huisarts, medisch specialist, jeugdarts, Gecertificeerde Instelling (jeugdbescherming en jeugdreclassering) en de rechter.

Als het om kosten gaat, gaan de meeste middelen op aan de hoogste laag in de piramide, waar het aantal cliënten het laagste is. Voor de kosten is er sprake van een omgekeerde piramide.

3. Wat vinden we belangrijk voor onze jeugd?

Samen met alle betrokkenen willen we ervoor zorgen dat:

- alle kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien in een hiervoor uitdagende, prettige en sociale leefomgeving;
- er gebruik wordt gemaakt van de talenten van kinderen en ook die van hun ouders/opvoeders en alle andere betrokken inwoners in Laarbeek;
- alle vrijwilligers en professionals in staat zijn om vroegtijdig opvoedvragen en –risico's te signaleren en dit signaal op passende wijze kunnen delen en/of tijdig kunnen bespreken met hiervoor relevante personen of instanties;
- er zicht is op de vraag van jeugdigen, ouders, vindplaatsen als scholen en kinderopvang en andere betrokkenen;
- passende ondersteuning dicht bij huis beschikbaar blijft voor ieder kind. Daarbij willen we dat er voor het merendeel van de vragen die er zijn rondom opvoeden en opgroeien in Laarbeek het ouders/verzorgers lukt om hier zelf, of met hulp uit hun eigen omgeving een antwoord op te vinden. Daarin moeten ze, als dat nodig is, ondersteund kunnen worden met een passend aanbod van algemene of collectieve voorzieningen, waardoor de inzet van gespecialiseerde ondersteuning niet nodig is. Maar wanneer gespecialiseerde hulp wel nodig is, moet het ook snel beschikbaar zijn;
- hulp en zorg, waar mogelijk, kan worden afgeschaald en/of gecombineerd kan worden ingezet;
- Er een besparing komt in de kosten voor de inzet van de gespecialiseerde, individuele voorzieningen jeugdhulp.

Kortom, we willen een duurzaam stelsel organiseren voor onze kinderen: korte lijnen, dicht bij de burger, zo integraal mogelijk en financieel verantwoord. Met preventie, de inzet van eigen kracht, de inzet van het sociaal netwerk en de beschikbaarheid van algemene en collectieve voorzieningen, willen we voorkomen dat kinderen (specialistische) individuele voorzieningen nodig hebben.

Hierin hebben de inwoners van Laarbeek, hun sociaal netwerk en betrokken organisaties al stappen gezet. In Laarbeek zijn hechte gemeenschappen, staan mensen voor elkaar klaar en weten waar nodig met ondersteuning van organisaties al veel eigenkracht en burgerkracht te organiseren. Voorbeelden zijn Laarbeek verenigd, Cendra, onze dorpsraden en de werkgroepen speeltuinen. Organisaties weten elkaar steeds beter te vinden: aansluiting van de gezins- en jongerencoaches onze grootste subsidiepartners werken aan een gezamenlijk werkplan. Ook is het KANS!-overleg opgestart in samenwerking tussen kinderopvang, het basisonderwijs en het STL. Daarmee willen we zorgen dat kinderen waarover we ons zorgen maken vanuit de kinderopvang een goede, passende plek in het basisonderwijs krijgen.

4. Onze visie

We geloven in de eigen kracht van kinderen en hun ouders/verzorgers. Zij zijn over het algemeen goed in staat hun eigen vragen op te lossen en/of daarvoor hulp in hun omgeving te vinden. De GGD-monitor laat zien dat 98% van de ouders voor vragen een familielid om hulp vraagt. De zelfredzaamheid en de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen en positief opvoeden staan dan ook centraal. We willen het vertrouwen van ouders in hun eigen opvoedkwaliteiten en in de mogelijkheden van hun kind vergroten.

We hebben de overtuiging dat het investeren in preventie, vroegsignalering en lichtere vormen van zorg en ondersteuning in het lokale veld de inzet van zware vormen van hulp voorkomt. Vragen rondom opvoeden en opgroeien worden dan in een vroeg stadium gesteld, waardoor kleine vragen klein blijven en er minder specialistische hulp nodig is. Tegelijk willen we met vroegsignalering complexere hulpvragen sneller in beeld krijgen. Dan kan er tijdig de best passende ondersteuning geboden worden. Als dat nodig is, werken verschillende organisaties hierbij samen. Zo willen we escalatie voorkomen en de situatie zo snel mogelijk stabiliseren en verbeteren.

Kinderen en hun opvoeders ervaren een toenemende prestatiedruk. Dit wordt gevoeld door onder andere sociale media. Ook wordt het versterkt door 'harde' momentopnamen als screenings, toetsen en beoordelingen. In onze geïndividualiseerde maatschappelijk gaan kinderen en opvoeders met problemen bij deze momentopnamen op zoek naar oplossingen. De maatstaven worden echter niet ter discussie gesteld.

Ook zien we een steeds hogere geluksnorm. Die maakt alledaagse problemen en ingrijpende gebeurtenissen – en de moeite die het kost om daarmee om te gaan – steeds minder vanzelfsprekend.

Deze maatschappelijke ontwikkelingen leiden ertoe dat er eerder dan bijvoorbeeld 10 jaar geleden een beroep gedaan wordt op professionele hulp. Voor sommige kinderen en gezinnen is die hulp noodzakelijk, omdat ze ernstige problemen hebben waar ze zonder hulp niet uitkomen. Maar het gebruikmaken van hulp lijkt steeds meer onderdeel van het gewone leven te vormen. Hierin willen we een gedragsverandering teweeg brengen: de lat mag lager! En we mogen meer vertrouwen dat veel kinderen veerkrachtig zijn en een manier kunnen vinden om om te gaan met problemen. Vaak komt het goed dankzij een goede opvoeding en andere beschermende factoren, zoals sociale binding, steun van belangrijke volwassenen, positieve tijdsbesteding, erkenning en waardering voor positief gedrag. Versterking van deze factoren biedt een tegenwicht aan risico's en problemen en maakt kinderen veerkrachtig.

Wanneer hulp nodig is, onderzoekt de gezins- en jongerencoach met het gezin wat de ondersteuningsbehoefte is, wat daarin prioriteit krijgt en wat daarbij de goedkoopst adequate ondersteuning is. Daarbij wordt gekeken naar mogelijkheden binnen het sociale netwerk van een gezin, inzet van vrijwilligers, inzet van professionals in het lokale veld en inzet door specialistische voorzieningen. Bij voorkeur komt de ondersteuning naar het kind/gezin en zijn sociale leefomgeving toe, in plaats van dat het kind/gezin naar de aanbieder moet gaan. De gezins- en jongerencoach heeft daarbij de taak van casusregisseur: zorgen voor samenhang

tussen domeinen, het opstellen van een gezamenlijk plan en de coördinatie daarvan. Uitgangspunt bij alles wat gedaan wordt is normaliseren in plaats van verbijzonderen. De inzet van specialistische voorzieningen is zo kort en min mogelijk intensief om te komen tot een duurzame oplossing/stabilisatie en gericht op afschaling naar de lichtst mogelijke vorm van ondersteuning. Dan is de beschikbaarheid van lokale algemene en collectieve voorzieningen van groot belang. Er moet wel de mogelijkheid zijn om op een verantwoorde wijze af te schalen: er moeten in Laarbeek voldoende voorzieningen beschikbaar zijn.

Dit maakt duidelijk dat het van groot belang is dat de sociale infrastructuur in Laarbeek goed ingericht is:

- het optimaal benutten van de eigen kracht en sociale omgeving van een gezin;
- zorgen voor een goede ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, zodat zij hun rol in het bieden van vrijetijdsbesteding ook aan kinderen met extra ondersteuningsbehoefte, preventie en vroegsignalering nog beter kunnen spelen;
- versterken van de samenwerking tussen de professionele organisaties die in Laarbeek werkzaam zijn in het voorliggend veld;
- bevorderen van het integraal werken, zowel tussen organisaties/professionals binnen een laag van de piramide, maar ook tussen de organisaties binnen de verschillende lagen in de piramide.

5. Wat gaan we hiervoor doen in 2021-2022

In de vorige paragraaf gaven we aan dat het belangrijk is dat de sociale infrastructuur in Laarbeek goed ingericht is. We willen deze basis nog verder verbeteren met de volgende activiteiten:

Activiteit 1 Normaliseren versus verbijzonderen	
Doelstelling	- Zelforganisatie (eigen kracht en gebruik sociaal netwerk) wordt versterkt, zodat er minder aanspraak op individuele voorzieningen wordt gedaan - Acceptatie dat niet alles gaat zoals je van tevoren gewild had. - Kinderen en hun ouders vertrouwen meer op hun eigen veerkracht om met problemen bij het opvoeden en opgroeien om te gaan.
Resultaat	- Jongeren voelen zich beter in hun vel, hebben minder last van mentale problemen; - Er wordt minder beroep gedaan op gespecialiseerde jeugdzorg.
Acties	- Opstellen communicatieplan gericht op normaliseren: - o Gericht op kinderen, ouders, vindplaatsen, voorliggend veld (vrijwilligers en professionele organisaties) - o Doel is dat iedereen die te maken heeft met jeugd deze boodschap uitdraagt - In samenwerking met adviesraad sociaal domein en cliëntenraad participatiewet organiseren van bijeenkomsten rondom het thema normaliseren en het verlagen van de eisen die aan kinderen gesteld worden. - Blijven investeren in de 'kanteling', het realiseren van een omslag

	bij inwoners waarbij er eerder gedacht wordt aan het inzetten van iemand uit de sociale omgeving of een lokaal beschikbare vorm van ondersteuning in plaats van een individuele voorziening jeugdhulp: kunt u het zelf? Is er iemand uit de omgeving die kan helpen? - Versteven van de samenwerking met welzijn en vrijwilligers.	
Toelichting	We zien een samenleving waarbij het individu, het ik, steeds meer centraal komt te staan. Het individu wordt verantwoordelijk gehouden voor zijn of haar eigen geluk en succes. En dat in een samenleving die steeds harder, complexer en veeleisender wordt. Dat brengt een enorme prestatiedruk met zich mee: beter, spannender, duurder, rijker, mooier. Falen, onvolkomenheden en pech passen niet in dat streven. Voor gewone opvoed- en opgroevragen wordt vaker dan bijvoorbeeld 10 jaar geleden een beroep gedaan op jeugdzorg. De hoge geluksnorm, prestatiedruk en het maakbaarheidsdenken dragen daaraan bij. We willen het gesprek op gang brengen om de lat voor onszelf, onze kinderen en voor de ander wat lager leggen. De afgelopen jaren heeft de gemeente Laarbeek geïnvesteerd in vindplaatsgericht werken, zodat signalen van opvoedvragen of –problemen eerder zichtbaar werden en er eerder ondersteuning geboden werd om grotere problemen te voorkomen. Het risico hiervan is dat het een aanzuigende werking heeft. Mensen weten de weg gemakkelijker te vinden en er wordt eerder beroep gedaan op ondersteuning. Doelstelling van de gemeente Laarbeek is ondersteuning zo licht mogelijk en zo thuis nabij mogelijk te organiseren. Daarbij willen we normaliseren en niet medicaliseren of verbijzonderen. De gemeente Laarbeek stelt zich als doel, in het kader van deze transformatie en het beheersbaar krijgen van de kosten, de goedkoopst adequate vorm van zorg in te zetten en zoveel mogelijk gebruik te maken van de eigen kracht en burgerkracht die binnen haar gemeente beschikbaar is.	
Rol gemeente	Bestuurlijk	- Uitdragen van de eenduidige boodschap - Bestuurlijke rugdekking aan de medewerkers van het sociaal team Laarbeek
	Beleid	- Procesregie: opstellen communicatieplan en hierin de samenwerking in- en extern opzoeken, zodat de beschikbare kennis en kunde binnen Laarbeek ingezet wordt. - Opdrachtgever naar aanbieders/voorliggend veld om ze te activeren tot actieve deelname
	Sociaal Team Laarbeek	- Blijven investeren in het realiseren van de 'kanteling' - Versteven samenwerking met welzijn en

		vrijwilligers bij het zoeken naar oplossingen voor de ondersteuningsvraag
Netwerkpartners	Partners uit het brede lokale (jeugd)veld, jeugdgezondheidszorg, GGD, LEV, bibliotheek, stichting dorpshuizen Laarbeek, aanbieders van jeugdhulp, (vertegenwoordigers van), adviesraad sociaal domein, cliëntenraad participatiewet, jongerenadviesraad, jeugdigen en ouders.	
Activiteit 2 Versterken en verbreden van de verbindingen, de aansluiting aan de voorkant		
Doelstelling	Zoveel mogelijk kinderen kunnen een oplossing voor hun ondersteuningsbehoefte vinden in het lokale veld in Laarbeek.	
Resultaat	- Betere samenwerkingsafspraken tussen de voorschoolse voorzieningen (kinderopvang en peuterspeelzaal) en het Sociaal Team Laarbeek - Betere samenwerking tussen welzijn/zorg en de vrijwilligersorganisaties, zodat die ondersteuning krijgen bij hun rol in preventie en vroegsignalering	
Acties	- In gesprek met de voorschoolse voorzieningen en school over het verbreden van zorgadviesteams naar de voorschoolse voorzieningen en de pilot Start! van het samenwerkingsverband passend onderwijs en de gemeenten. - Versterken van de verbindingen van de niet-sportgerichte vrijwilligersorganisaties met Sociaal Team Laarbeek - Daar waar dat nog nodig is, juridisch borgen dat er uitwisseling van persoonsgegevens plaats mag vinden tijdens de besprekingen tussen samenwerkingspartners.	
Toelichting	De lagen 1 en 2 uit de piramide vormen de basis van het sociaal domein. Wanneer daar optimaal wordt ingezet op preventie, vroegsignalering, onderlinge samenwerking en het ondersteunen van vrijwilligers(organisaties), is daar in het kader van voorkomen van jeugdhulp nog meer winst te behalen. Daarbij verdient de samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen (kinderopvang en peuterspeelzaal) met het Sociaal Team Laarbeek en met het onderwijs extra aandacht.	
Rol gemeente	Bestuurders	Regie voeren bij het komen tot samenwerkingsafspraken
	Beleid	Regie voeren bij het komen tot samenwerkingsafspraken
	Sociaal Team Laarbeek	Optimaliseren zorgadviesteams, mogelijkheid onderzoeken tot uitbreiding kinderopvang (voorschool)
Netwerkpartners	LEV, vrijwilligersorganisaties, voorschoolse voorzieningen, onderwijs, bibliotheek, MEE, jeugdgezondheidszorg, GGD, bibliotheek, stichting dorpshuizen Laarbeek	

Activiteit 3 Coalitie Kansrijke Start		
Doelstelling	Het maken van samenwerkingsafspraken tussen het medische en sociale domein over de periodes: - voor de zwangerschap;	

	- tijdens de zwangerschap; - na de geboorte.	
Resultaat	(Aanstaande) kwetsbare ouders krijgen adequate ondersteuning, zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten.	
Acties	- Vormen van een lokale coalitie Kansrijke Start - Maken van samenwerkingsafspraken Bij deze acties wordt ondersteuning geboden door de landelijk werkende organisatie Pharos.	
Toelichting	Doelstelling van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start is dat de eerste 1000 dagen voor ieder kind zo goed mogelijk zijn, omdat dat cruciaal is voor een optimale kans op een goede toekomst. Het programma richting zich op extra ondersteuning voor kwetsbare gezinnen rondom bewust zwanger worden, een gezonde zwangerschap en veilig ouderschap. Hiermee willen we voorkomen dat de kinderen (al dan niet op latere leeftijd) gezondheidsproblemen krijgen en dat er minder kinderen in de jeugdhulp terechtkomen. Goede samenwerkingsafspraken tussen het medische en sociaal domein zijn van belang voor een succesvolle aanpak Kansrijke Start.	
Rol gemeente	Bestuurlijk	- Waar nodig rol bij bijeenkomsten - Besluiten tot aangaan lokale coalitie Kansrijke Start
	Beleid	- Organiseren van bijeenkomsten om te komen tot samenwerkingsafspraken - De input van de bijeenkomsten vertalen in afspraken
	Sociaal Team Laarbeek	- Deelname aan de lokale coalitie Kansrijke Start - Deelname aan de bijeenkomsten
Netwerkpartners	Huisartsen, verloskundigen, kraamzorg, ziekenhuis, jeugdgezondheidszorg, kinderopvangorganisaties, LEV, MEE, Senzer, GGD	

Activiteit 4 Herijking inzet jeugd- en jongerenwerk	
Doelstelling	Het jeugd- en jongerenwerk wordt op een effectieve wijze ingezet, welke bijdraagt aan het verminderen van de toestroom naar jeugdhulp.
Resultaat	Er heeft een herijking van het jeugd- en jongerenwerk plaats gevonden.
Acties	Voorstel maken voor de nieuwe invulling van het jeugd- en jongerenwerk
Toelichting	Uit de praktijk blijkt dat het binnen de beschikbare formatie niet mogelijk is alle facetten van het jeugd- en jongerenwerk uit te voeren. Daarom moeten er keuzes worden gemaakt: - Welke facetten van het werk wel en welke niet - Invloed op financiën Er is inmiddels al een besluit genomen over uitbreiding van de formatie jeugd- en jongerenwerk. Er moet nog verder uitgewerkt worden wat dit betekent voor de werkzaamheden van het jeugd- en jongerenwerk. Door onze samenwerkingspartners wordt specifiek aandacht gevraagd voor hangjongeren.

Rol gemeente	Bestuurders	Besluiten over inzet jeugd- en jongerenwerk
	Beleid	Opstellen nieuwe opdracht jongerenwerk
	Sociaal Team Laarbeek	Input leveren voor taakomschrijving jongerenwerk Verdere afspraken maken met jongerenwerk over samenwerking met STL
Netwerkpartners	LEV	
Activiteit 5 Overgang basisonderwijs naar voortgezet onderwijs		
Doelstelling	Voor kinderen is de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs gemakkelijker. Ze kunnen beter voor zichzelf opkomen en gaan met meer plezier en zelfvertrouwen naar de middelbare school.	
Resultaat	Kinderen die problemen hebben bij de overgang naar het voortgezet onderwijs, kunnen rekenen op ondersteuning om zo een betere start te maken in het vervolgonderwijs.	
Acties	- Verkennen waar behoeften liggen in ondersteuning bij onderwijs en de jongerenadviesraad in aanvulling op dat wat al beschikbaar is, zoals de pilot overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs - Met LEV, GGD en STL voorstel maken voor passende ondersteuning - Organiseren dat ondersteuning beschikbaar is	
Toelichting	De overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs kan voor kinderen een grote stap zijn. Voor de verdere schoolloopbaan is het belangrijk voor kinderen dat zij een goede start maken in de brugklas. Dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend, zeker niet wanneer een kind het moeilijk vindt om met anderen om te gaan en/of gepest wordt.	
Rol gemeente	Bestuurders	Besluiten over de benodigde ondersteuningsmogelijkheden en het daarvoor beschikbare budget
	Beleid	Organiseren van de verkenning Op basis van input opstellen voorstel voor passende ondersteuning
	Sociaal Team Laarbeek	Input leveren bij de verkenning Input leveren voor het voorstel voor passende ondersteuning
Netwerkpartners	LEV, GGD, onderwijs en jongerenadviesraad	

Activiteit 6 Jongeren en schulden	
Doelstelling	Voorkomen van schulden bij jongeren.
Resultaat	Er ligt een plan gericht op het voorkomen van schulden bij jongeren
Acties	In samenwerking met partners worden er afspraken gemaakt over: - Preventieve maatregelen - Het realiseren van mogelijkheden om tijdig te signaleren en in te grijpen - Het beter bieden van hulp en ondersteuning bij het oplossen van schuldenproblemen en bij (dreigende) jeugdwerkloosheid.
Toelichting	5% van onze jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar komt vaak geld tekort

	(GGD jeugdmonitor 2019). En naarmate jongeren ouder worden, komen ze volgens het Nibud nog vaker geld tekort. Uit onderzoek van het Nibud blijkt dat iemands houding en financiële vaardigheden van grote invloed zijn op het ontstaan van financiële problemen. Gebrekkig financieel beheer, financiële onwetendheid en geen behoefte hebben om te sparen en vooruit te plannen, vergroten de kans op financiële problemen. Voorbeeldgedrag van ouders speelt ook een rol. Schulden leveren stress op. Daarnaast belemmeren schulden jongeren een toekomst op te bouwen. Daarbij is de kans groot dat, door de coronacrisis, kwetsbare jongeren lastiger een baan vinden en niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en dan beroep moeten doen op de participatiewet. Om jongeren voor te bereiden op de financiële uitdagingen die zij tegen gaan komen, is het belangrijk dat zij leren omgaan met geld. En dat ze hulp krijgen als er problemen ontstaan.	
Rol gemeente	Bestuurders	Besluiten over het plan 'voorkomen van schulden' en de bijbehorende benodigde financiën
	Beleid	Regie bij het maken van samenwerkingsafspraken
	Uitvoering	Input leveren voor samenwerkingsafspraken
Netwerkpartners	Onderwijs, LEVgroep, Senzer, GGD, MEE, jongerenadviesraad, banken	

Activiteit 7 In kaart brengen van algemene en collectieve voorzieningen in het voorliggend veld		
Doelstelling	- Voorliggende voorzieningen worden optimaal ingezet. - Waar nodig wordt het aanbod in het voorliggend veld uitgebreid.	
Resultaat	- Kinderen krijgen de goedkoopst adequate vorm van ondersteuning - Er is een stabilisering in de kosten voor jeugdhulp	
Acties	- Inventarisatie van de problematiek rondom jeugd in de gemeente Laarbeek: welke problemen spelen er bij jeugd? - In beeld brengen van de algemene en collectieve voorzieningen - Met netwerkpartners in beeld brengen waar blinde vlekken liggen en waar mogelijkheden liggen voor meer algemene/collectieve voorzieningen in plaats van individuele voorzieningen - Voorstellen doen voor versterking van het lokale veld.	
Toelichting	Het uitgangspunt is dat het voorliggende, lokale veld inzet van duurdere geïndiceerde hulp voorkomt. Daarvoor is optimaal gebruik van voorliggende voorzieningen cruciaal. Van belang is dat bekend is wat er is, zodat dat goed gebruikt wordt en dat er inzicht komt in waar nog blinde vlekken zijn.	
Rol gemeente	Bestuurders	Besluiten over eventueel benodigde uitbreiding van

		algemene/collectieve voorzieningen en de bijbehorende financiën
	Beleid	- Verzamelen data over de meest voorkomende opvoed- en opgroevragen in Laarbeek - Organiseren van werkvorm om met netwerkpartners in beeld te brengen waar mogelijkheden liggen voor meer algemene/collectieve voorzieningen
	Uitvoering	- Op basis van de ervaringen van de medewerkers van STL input leveren voor de inventarisatie van opvoed- en opgroevragen - Met netwerkpartners in beeld brengen waar mogelijkheden liggen voor meer algemene/collectieve voorzieningen
Netwerkpartners	LEV, jeugdgezondheidszorg, GGD, MEE, Halt, bibliotheek, stichting dorpshuizen Laarbeek, bibliotheek, dorpsraden, onderwijs, kinderopvang	

Activiteit 8 Kinderen en (v)chtscheiding	
Doelstelling	De schade bij kinderen zoveel mogelijk beperken als hun ouders uit elkaar gaan. We willen initiëren/ondersteunen/faciliteren van activiteiten rondom (v)chtscheidingen die gericht zijn op: - Vergroten signaleringskracht bij vindplaatsen en gezins- en jongerencoaches; - Inzicht in de verschillende ondersteuningsmogelijkheden voor gezinnen, - Deskundigheidsbevordering bij de gezins- en jongerencoaches op het terrein van vchtscheidingen; - Verder versterken van de samenwerking tussen verschillende beroepsgroepen die te maken krijgen met gezinnen, waar echtscheidingsproblematieken spelen.
Resultaat	Kinderen hebben minder last van de scheiding van hun ouders.
Acties	- Deelname aan het project Scheiden zonder Schade - Deelname aan de pilot Uniform hulpaanbod bij echtscheiding van de rechtbank - Ontwikkelen van een gemeentelijk scheidingsloket dat scheidende ouders, hun kinderen en hun sociale omgeving ondersteunt, faciliteert en begeleidt gedurende het proces voor, tijdens en na de scheiding - Samenwerking tussen de verschillende instanties en professionals versterken: betere en snellere herkenning van signalen van een complexe scheiding, mogelijkheden voor een eerdere interventie en duidelijkheid over welke interventies ingezet kunnen worden en werken.
Toelichting	Steeds vaker maken kinderen en jongeren mee dat hun ouders uit elkaar

	gaan of al uit elkaar zijn. In Laarbeek heeft 7% van de kinderen van 0-11 jaar een echtscheiding meegemaakt (GGD, 2017-2018). Landelijk onderzoek laat zien dat deze groep meer problemen heeft dan kinderen en jongeren uit intacte gezinnen. Scheidingskinderen zijn gemiddeld angstiger en depressiever. Ook presteren ze slechter op school, vertonen ze vaker gedragsproblemen, verliezen ze zich eerder in drank en drugs en hebben meer moeite met vriendschappen. Scheidingskinderen hebben vaker een vorm van jeugdhulp nodig.	
Rol gemeente	Bestuurders	Besluiten over de benodigde ondersteuningsmogelijkheden en het daarvoor beschikbare budget
	Beleid	Ontwikkelen van een scheidingsloket
	Uitvoering	Samenwerkingsafspraken verder versterken Scholing van medewerkers
Netwerkpartners	Savant, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, GGD, LEV, jongerenadviesraad, voorliggend veld (o.a. kinderopvang, scholen, huisartsen, politie), hulpverleners en de juridische sector.	

Activiteit 9 Realiseren van ontschot maatwerk op casusniveau	
Doelstelling	Inwoners van Laarbeek krijgen die vorm van zorg en ondersteuning, die zij op dat moment nodig hebben. Tegelijkertijd willen we de kosten van zorg beheersbaar houden.
Resultaat	- Er is een ontschot maatwerkbudget sociaal domein - Er is een afwegingskader voor de inzet van dit budget
Acties	- In de begroting worden de verschillende budgetten voor maatwerk gebundeld tot één budget maatwerk sociaal domein - Opstellen afwegingskader - Instructie medewerkers STL en andere betrokken instellingen in Laarbeek - Evaluatie na 1 jaar
Toelichting	Op dit moment heeft de gemeente maatwerkbudgetten beschikbaar voor de verschillende domeinen. De gemeente Laarbeek wil dat haar inwoners die vorm van zorg en ondersteuning ontvangen, die ze op dat moment nodig hebben. Die behoefte moet integraal beoordeeld worden, dus over de grenzen van de verschillende wetgevingen heen. Om dit nog beter te faciliteren, is er de behoefte aan een ontschot maatwerkbudget voor het gehele sociale domein. Maatwerk is niet altijd nodig. In de meeste gevallen volstaan reguliere regels, routines en oplossingen. Er zijn echter situaties waarin het volgen van alle wetten, regels en protocollen tot onbedoelde en ongewenste effecten leidt: geen passende oplossing, onnodig hoge kosten. Dan is maatwerk nodig, zodat er betere, goedkopere of effectievere (meer betrokkenheid van de inwoner) oplossingen gerealiseerd kunnen worden.

	Of überhaupt een oplossing. Het maatwerkbudget kan ondersteunend zijn voor de realisatie daarvan. Omdat maatwerk en willekeur twee kanten van dezelfde medaille zijn, moet de uitzondering (het maatwerk) goed beargumenteerd worden. Een stappenplan/afwegingskader kan daarbij helpen. Het Instituut Publieke Waarden geeft handvatten voor dit afwegingskader.	
Rol gemeente	Bestuurders	- Wijziging indeling begroting - Vaststellen afwegingskader - Rugdekking bieden aan professionals om maatwerk in te kunnen zetten
	Beleid	- Voorstel voor instellen één budget - Organiseren bijeenkomst met IPW - Opstellen afwegingskader
	Sociaal Team Laarbeek	- Operationaliseren van het afwegingskader in een werkproces - Toepassen in de praktijk
Netwerkpartners	GR Peelgemeenten, Senzer, Savant	

Bijlage 1 Afkortingen

GR Peelgemeenten = gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten. Hierin werken de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren samen aan de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Bijzondere Bijstand. De gezins- en jongerencoaches zijn in dienst bij de GR Peelgemeenten.

GZ-psycholoog = psycholoog in de gezondheidszorg. GZ-psychologen doet onderzoek bij en behandelt mensen met psychische stoornissen en problemen in de persoonlijke levenssfeer.

JGZ = jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0-18 jaar.

STL = Sociaal Team Laarbeek. In dit team zijn naast andere functies, de gezins- en jongerencoaches werkzaam. Deze medewerkers bieden zelf ondersteuning aan gezinnen met opvoed- en opgroevragen, geven beschikkingen af voor de inzet van gespecialiseerde hulp en voeren casusregie.